

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžo/12/2014
Identifikačné číslo spisu:	1012205047
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1012205047.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci žalobkyne: S. C., bytom D. X, Q., zastúpenej JUDr. Vladimírom Štefekom, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Škultétyho č. 1, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, Bratislava, o vdovský dôchodok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.09.2013, č. k. 5S 1104/2012-129, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.09.2013, č. k. 5S 1104/2012-129, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom zo dňa 24.09.2013, č. k. 5S 1104/2012-129, podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. zrušil rozhodnutie žalovaného č. SLV-PS-PK-92/2012 zo dňa 22.08.2012 ako aj rozhodnutie Sekcie personálnych a sociálnych vecí Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Súčasne žalovanému uložil povinnosť zaplatiť právnomu zástupcovi žalobkyne trovy konania vo výške 407,55 eur.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že predmetom preskúmavania bolo rozhodnutie žalovaného vo veci žiadosti žalobkyne o vdovský dôchodok. Žalovaný preskúmaným rozhodnutím zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobkyne o uvoľnenie výplaty vdovského dôchodku. Krajský súd mal preukázané, že žalobkyni bol ku dňu 01.07.2002, kedy vstúpil do účinnosti zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“) vyplácaný vdovský dôchodok, priznaný podľa §§ 36 až 38 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 121/1975 Zb.“) a preto nebolo možné tento dôchodok považovať za výsluhový vdovský dôchodok podľa § 129 ods. 1, 2 zákona č. 328/2002 Z. z., ale v zmysle § 129 ods. 7 zákona č. 328/2002 Z. z. išlo naďalej o vdovský dôchodok priznaný podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení, na výplatu ktorého bol príslušný útvar sociálneho zabezpečenia ministerstva a jeho výplata bola financovaná z osobitného účtu.

Zákonom č. 222/2003 Z. z. o zvýšení dôchodkov v roku 2003 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia bolo upravené znenie § 46 ods. 2 a 4 zákona č. 100/1978 Zb. (správne malo byť uvedené „100/1988 Zb.“) tak, že slová „na vdovský dôchodok“ sa nahradili slovami „na výplatu vdovského dôchodku“. Podľa názoru krajského súdu uvedenou zmenou sa zabezpečilo to, aby v dobe pri splnení ustanovených podmienok nevznikol nárok na vdovský dôchodok, ale sa iba obnoví výplata už skôr priznaného vdovského dôchodku. Žalovaný preto nemal rozhodovať o priznaní alebo nepriznaní nároku na vdovský dôchodok, ale po zistení splnenia zákonných podmienok na jeho výplatu mal jeho výplatu obnoviť. Z uvedeného dôvodu preto rozhodnutie žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu zrušil pre nesprávny právny názor a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Rozsudok krajského súdu napadol žalovaný včas podaným odvolaním z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že správne orgány v intenciách rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9So/120/2010 z 08.07.2011 rozhodovali o žiadosti žalobkyne podľa § 46 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb., pričom aj z odôvodnení rozhodnutí je zrejmé, že sa rozhodovalo a posudzovalo splnenie podmienok nároku na jeho výplatu. Tieto posudzovali nielen podľa ustanovení zákona č. 100/1988 Zb., ale aj ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. Trval na zákonnosti svojho rozhodnutia z dôvodov v ňom uvedených a preto žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a jeho rozhodnutie potvrdil.

Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Súčasne žiadala, aby jej bola priznaná náhrada trov odvolacieho konania vo výške 142,04 eura.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu v medziach žaloby (§ 249 ods. 2 O.s.p.) a v rozsahu odvolania, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250a ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie alebo zmenu.

Z obsahu administratívneho spisu žalovaného a súdneho spisu vyplýva:

Žalobkyňa žiadosťou zo 16.02.2007, podanou na Sociálnej poisťovni požiadala o vdovský dôchodok, pričom na str. 4 tejto žiadosti žiadala „o obnovenie vdovského dôchodku“ v zmysle zákona č. 328/2002 Z. z.. Rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 26.04.2007 a 31.03.2008 o tomto nároku boli zrušené rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23.06.2010, č. k. 6Sd 40/07, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 08.07.2011, sp. zn. 9So/120/2010-108, v ktorom najvyšší súd vyslovil právny názor, že na výplatu vdovského dôchodku žalobkyne je v zmysle § 129 ods. 7 zákona č. 328/2002 Z. z. tak ku dňu 01.07.2002, ako aj v prípade splnenia podmienok podľa § 46 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 264 ods. 1 zákona č. 461/2002 Z. z. príslušný útvar sociálneho zabezpečenia ministerstva vnútra a z toho dôvodu nebola Sociálna poisťovňa na rozhodovanie o nároku príslušná. Na tom základe Sociálna poisťovňa postúpila žiadosť žalobkyne príslušnému útvaru MV SR.

Správny orgán prvého stupňa rozhodnutím č. p. SPC-OSZ-VZ-26196-41/2012 zo 17.05.2012 žiadosť žalobkyne zamietol s odôvodnením, že žalobkyňa nárok na vdovský dôchodok zanikol už 31.08.2002 a preto nebola splnená podmienka nároku na vdovský dôchodok a jeho výplatu po 31.12.2003 podľa § 260 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., t. j. nebola splnená podmienka aby nárok na vdovský dôchodok a jeho výplatu trval k 31.12.2003. Ustanovenie § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. obnovu právoplatne zaniknutého nároku na vdovský dôchodok neumožňuje, preto žalobkyňa nemožno vdovský dôchodok priznať. Pri posudzovaní nároku na ďalšie poberanie vdovského dôchodku podľa § 46 ods. 2 a 4 zákona č. 100/1988 Zb., vychádzajúc z ustanovenia § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. žalobkyňa podmienky stanovené zákonom č. 100/1988 Zb. nespĺňala.

Podmienku opätovnej starostlivosti o nezaopatrené dieťa splnila 04.09.2006 za účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý síce v § 74 ods. 3 písm. a) v prípade starostlivosti o nezaopatrené dieťa špecifikuje podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku; umožňuje poberať vdovský dôchodok

po uplynutí stanovenej doby jedného roka, avšak iba v prípade, že nárok na vdovský dôchodok vznikol po 31. decembri 2003, teda výlučne po fyzickej osobe, ktorá zomrela za účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z., t. j. od 01.01.2004. Manžel žalobkyne zomrel XX.XX.XXXX, žalobkyni nárok na vdovský dôchodok vznikol podľa zákona č. 121/1975 Zb. a ktorý právoplatne zanikol ku dňu 31.08.2002.

Žalobkyňa v odvolaní proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa namietala, že nerešpektoval záväzný právny názor najvyššieho súdu (§ 159 ods. 2 O.s.p.) a rozhodol opačne ako predpokladá rozhodnutie najvyššieho súdu.

Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí č. p.: SLV-PS-PK-92/2012 z 22.08.2012 považoval rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa za správne. Dôvodil, že odňatím nároku na vdovský dôchodok uplynutím dňa 31.08.2002 došlo v zmysle § 46 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. nielen k zániku nároku na vdovský dôchodok, ale aj k zániku nároku na výplatu vdovského dôchodku. Poukázal na to, že v dôvodovej správe k zákonu č. 222/2003 Z. z. sa k zmenám v § 46 ods. 2 a 4 zákona č. 100/1988 Zb. uvádza: „navrhuje sa úprava tak, aby vdove pri splnení ustanovených podmienok nevznikol nový nárok na vdovský dôchodok, ale sa jej obnoví len výplata už skôr priznaného dôchodku.“

Žalovaný zdôraznil, že zákon č. 222/2003 Z. z. žiadnym spôsobom v prechodných ustanoveniach neupravil, ako sa má od nadobudnutia jeho účinnosti, teda od 01.07.2003, postupovať vo veciach, ak zanikol nárok na vdovský dôchodok podľa § 46 ods. 2 a 4 zákona č. 100/1988 Zb. účinného do 30.06.2002.

Žalobkyni zanikol nárok na vdovský dôchodok dňa 31.08.2002. Od 01.09.2002 už nespĺňala nárok na vdovský dôchodok a jeho výplatu. Žiadnu z podmienok podľa § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s § 46 ods. 2 a 4 zákona č. 100/1988 Zb. nespĺňala ani ku dňu 31.12.2003, ani ku dňu 01.07.2003, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 222/2003 Z. z.

Nárok na vdovský dôchodok vznikol dňom XX.XX.XXXX, nevznikol teda po 01.01.2004. Výkladom ustanovenia § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. možno dospieť k záveru, že žalobkyňa nemala k 31.12.2003 nárok na vdovský dôchodok a ani nárok na jeho výplatu. Zanikol dňom 31.08.2002. Z týchto dôvodov jej tento nárok po 01.01.2004, kedy nadobudol účinnosť zákon č. 461/2003 Z. z., nevznikol.

Pokiaľ odvolateľka (žalobkyňa) namietala, že prvostupňový správny orgán nepostupoval podľa právneho názoru najvyššieho súdu, vysloveného v rozsudku 9So/120/2010 z 08.07.2011, túto námietku žalovaný nepovažoval za dôvodnú, lebo jej žiadosť bola posúdená v súlade s týmto právnym názorom.

Žalobkyňa v žalobe zo dňa 30.10.2012 po opísaní doterajších správnych konaní o jej žiadosti poukázala na to, že podľa právneho názoru Najvyššieho súdu SR v rozsudku sp. zn. 9So/120/2010 sa jej vdovský dôchodok, vyplácaný k 01.07.2002, považuje v zmysle § 129 ods. 7 zákona č. 328/2002 Z. z. za vdovský dôchodok priznaný podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení a na výplatu takého dôchodku je od 01.07.2012 ako aj v prípade splnenia podmienok podľa § 46 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. príslušný útvar sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra SR a preto Sociálna poisťovňa má postúpiť jej žiadosť tomuto útvaru ako orgánu vecne príslušnému na výplatu vdovského dôchodku.

Ďalej poukázala na to, že v dôsledku zmeny ustanovenia § 46 ods. 2 a 4 zákona č. 100/1988 Zb. zákonom č. 222/2003 Z. z. sa zabezpečilo, aby vdove pri splnení ustanovených podmienok nevznikol nový nárok na vdovský dôchodok, ale sa jej obnoví len výplata už skôr priznaného vdovského dôchodku.

Žalobkyňa vzhľadom na to namietala nezákonnosť rozhodnutia žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu z dôvodu, že žalovaný nemal rozhodovať o priznaní nároku na vdovský dôchodok (priznáva sa „len prvý raz, ak sú splnené podmienky na priznanie“), ale že po zistení splnenia zákonných podmienok na jeho výplatu mal „iba“ obnoviť jeho výplatu. Súčasne z obsahu jej žaloby vyplýva

tvrdenie, že podmienky na výplatu vdovského dôchodku spĺňa. Tým, že oba správne orgány rozhodli o priznaní nároku na vdovský dôchodok, porušili zákon.

Výrok rozhodnutia správneho orgánu podľa § 47 ods. 2 veta prvá zák. č. 71/1967 Zb. Správny poriadok v spojení s § 84 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z. z. obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého sa rozhodlo, prípadne aj rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania.

V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia (§ 84 ods. 3 Správneho poriadku).

Je nesporné, že navrhovateľka žiadosťou zo 16.02.2007 skutočne žiadala o vdovský dôchodok, resp. o obnovu vdovského dôchodku. Pokiaľ teda prvostupňový správny orgán rozhodol, že žiadosť o vdovský dôchodok zamietla podľa § 46 ods. 2 a 4 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. (a žalovaný jeho rozhodnutie potvrdil), je zjavné, že išlo o rozhodnutie nielen o trvaní nároku na vdovský dôchodok, ale aj o nároku na jeho výplatu. Posúdenie nároku na výplatu vdovského dôchodku (jej obnovenie) napokon vyplýva aj z odôvodnení rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu ako aj rozhodnutia žalovaného, v ktorom rozobrali jednotlivé ustanovenia zákona č. 461/2003 Z. z., ako aj zákona č. 100/1988 Zb. a dôvodili, že v dôsledku zániku nároku na vdovský dôchodok dňom 01.09.2002 došlo aj k zániku nároku na výplatu vdovského dôchodku, a že v zmysle zmien, vykonaných na základe zákona č. 222/2003 Z. z. nie je dôvod v prípadoch, ak zanikol nárok na vdovský dôchodok podľa § 46 ods. 2 a 4 zákona č. 100/1988 Zb. účinného do 30.06.2002, postupovať podľa § 46 ods. 2 a 4 v znení účinnom od 01.07.2003, pričom podmienky výplaty vdovského dôchodku neboli splnené ani k 31.12.2003 (§ 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.) a preto taký nárok nevznikol ani po 01.01.2004.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd považoval za nesprávny názor krajského súdu, že žalovaný nemal rozhodovať o priznaní alebo nepriznaní nároku na vdovský dôchodok, ale že mal po zistení splnenia zákonných podmienok na jeho výplatu mal jeho výplatu obnoviť. Rozsudok krajského súdu preto podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu posúdiť dôvodnosť žaloby v medziach žaloby a vo veci znovu rozhodnúť. V novom rozhodnutí vo veci znovu rozhodne aj o náhrade trov konania vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.